

din țara noastră, fără deosebire de naționalitate, la dezvoltarea colaborării și unității lor în munca și lupta pentru înflorirea patriei comune — România socialistă.

Aniversarea teatrului dumneavoastră are loc într-o perioadă când întregul nostru popor, strins unit în jurul partidului, desfășoară o amplă activitate pentru îndeplinirea cu deplin succes a sarcinilor celui de-al patrulea an al cincinalului, pentru traspunerea în viață a mărețelor obiective stabilite de partid pentru dezvoltarea pe o treaptă calitativ superioară a întregii opere de construcție a noii orânduiri din patria noastră.

Sînt convins că bilanțul pe care-l faceți cu prilejul acestei aniversări va constitui un îndbold de a acționa și mai hotărît — alături de întregul nostru popor — pentru realizarea importantelor sarcini ce vă revin din istoricele hotărîri ale Congresului al XI-lea, ale Conferinței Naționale a partidului, ale Congresului educației politice și culturale socialiste. Vă adresez, dragi tovarăși, chemarea de a acționa și mai hotărît pentru ca teatrul dumneavoastră să devină un focar tot mai puternic de cultură și artă socialistă, de educare în spirit nou a oamenilor muncii, de ridicare a conștiinței lor socialiste. Faceți totul ca, prin spectacolele pe care le prezentați, să aduceți o contribuție tot mai însemnată la promovarea politicii profund umaniste a partidului și statului nostru, la întărirea continuă a unității și frăției între toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate.

Cea mai nobilă misiune a teatrului dumneavoastră trebuie să fie cultivarea cu consecvență a patriotismului fierbinte și a atașamentului profund al tuturor fiilor țării. Fără deosebire de naționalitate, față de Republica Socialistă România, în care toți cei ce muncesc își pot realiza aspirațiile cele mai înalte de progres și pace, de viață liberă și demnă, de bunăstare și fericire.

Incredințat că în cadrul celei de-a doua ediții a Festivalului național „Cîntarea României” vă veți strădui să încununăți cu noi și frumoase realizări activitatea de pînă acum, adresez întregului colectiv al teatrului, cu prilejul acestei aniversări, urarea de noi succese, împliniri și satisfacții tot mai mari în muncă și viață, multă sănătate și fericire.

NICOLAE CEAUȘESCU

La Teatrul Maghiar de Stat din Timișoara

Recenta sărbătorire a Teatrului Maghiar de Stat din Timișoara, înalta distincție acordată colectivului — Ordinul „Meritul cultural” clasa I — a fost o sărbătoare a tuturor timișorenilor.

Într-o atmosferă solemnă, tovarășul Mihai Telescu, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C. C. al P. C. R., prim-secretar al Comitetului județean Timiș al P. C. R., președintele Consiliului popular județean, a dat citire Mesajului adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu instituției sărbătorite.

Într-o atmosferă de puternică însuflețire a fost adoptat textul unei telegramme adresate tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului

Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, în care se spune:

„(...) Înființarea cu 25 de ani în urmă a Teatrului Maghiar de Stat din Timișoara a constituit și constituie o grăitoare expresie a justiției și înțelepciunii politicii partidului nostru în problema națională, pe baza înfăptuirii căreia oamenii muncii aparținînd naționalităților conlocuitoare beneficiază de dreptul și posibilitatea deplinei afirmări în toate domeniile creației materiale și spirituale, în viața social-politică, în frățescă unitate de acțiune cu poporul român, pentru făurirea destinelor noi ale României socialiste.

Sîntem adînc recunoscători partidului, conducerii sale, în frunte cu dumneavoastră, tovarășe Nicolae Ceaușescu, pentru faptul că noi, oamenii muncii de naționalitate maghiară din România, ca și cei de alte naționalități, avem largi posibilități de folosire liberă a limbii materne, de

păstrare și îmbogățire a tradițiilor progresiste ale vieții noastre spirituale.

Însușindu-ne în totuț conținutul Mesajului pe care ni-l adresați, vă incredințăm, mult stimată tovarășe secretar general, că și în continuare colectivul teatrului nostru va pe milita neahătut pentru educarea maselor în spiritul politicii și ideologiei partidului nostru, al unității de nezdruincinat și al frăției dintre oamenii muncii români și cei aparținînd naționalităților conlocuitoare, în aceasta fiindu-ne permanentă pildă activitatea dumneavoastră neobosită, închinată cauzei partidului, întregului nostru popor”.

În acest oraș cu tradiție culturală, în care conviețuiesc șapte instituții artistice profesionale, scena maghiară și-a dobîndit un loc care atestă, deopotrivă, continuitatea unor vechi preocupări teatrale și o realitate specifică culturii noastre socialiste.

(Continuare la p. 4)

silvăneni — cu rădăcini multiseculare — au cunoscut firească vitalizare a eliberării de sub călcâiul habsburgic. Înființarea unui teatru la Oradea n-a fost, totuși, un lucru ușor. O seamă de entuziaști, majoritatea căliți în focul luptelor naționale de dinainte de 1918, grupați acum în asociația „Vestul Românesc”, au susținut cu tenacitate ideea, bucurându-se de sprijinul unor oameni luminați, personalități ale culturii românești, cu influență în viața politică. Prima bătaie de gong, vestind nașterea „Teatrului de Vest”, s-a auzit la 13 octombrie 1928, când s-a jucat *Fintina Blanduziei*, cu marele Zaharia Bărsan în rolul lui Iorașiu.

Înființarea unui teatru românesc stabil la Oradea era înnumărarea unei tradiții născute în secolul trecut. „Societatea de leptură” condusă de Alexandru Roman încurajă organizarea unor spectacole de diletanți; unul dintre scopurile sale fiind

de a dovedi că „limba noastră cea străbună, pentru a cărei păstrare află singe românești s-a vărsat, este o limbă volnubilă (...) delicată, ușoară de rostit și dulce sunătoare”. Formații de diletanți au activat fără întrerupere, interpretând cu precădere serieri ale celui ce avea să fie animatorul vieții teatrale nu numai din Oradea, ci din întreaga Transilvanie — Iosif Vulcan —, a cărui revistă devenise și organul oficial al „Societății pentru crearea unui fond de teatru românesc în Ardeal”. Memorabile vor rămâne și turneele unor trupe de peste Carpați. Primul eveniment de acest fel s-a petrecut în 1871, fiind Mihail Pascaly și trupa sa au sosit în turneu la Oradea, presa vremii depunând mărturie că „...efectul fu mare și teatrul plin, încît mulți nici nu-și căpătară loc”. Alte turnee cu mare ecou au fost cel al trupei lui A. P. Bănuț (1912) și al celei a lui Victor Antonescu (1913), trupă din care făceau parte cele-

brii Ion Brezeanu și Maria Ciucureanu. S-au pornit atunci spre Oradea, din satele Bihorului, mii de oameni, îmbrăcați în costume naționale și fluturînd steaguri tricolore.

În anii imediat următori Marii Uniri, Teatrul Național din Cluj a susținut aici stagioni permanente, iar trupele de diletanți s-au înmulțit, unii dintre membrii lor evoluînd pe scenă, după 1928, alături de cei 12 actori ai Teatrului de Vest. Sub aspectul continuității trupei profesionale însă, această viață aven să fie destul de zbuciumată. Întreruptă din considerente bugetare, apoi ca urmare a ogiosului dictat de la Viena, ea va intra pe o albie firească și stabilă abia în 1955, când Teatrul de Stat din Oradea a început să funcționeze cu cele două secții ale sale — română și maghiară — întruchipare vie a politicii partidului și statului nostru în domeniul culturii.

Dumitru Chirilă

(Continuare de la p. 3)

Colectivul constituit acum un sfert de veac este rodul eforturilor artistice ale unui grup de entuziaști animatori. Prin înființarea sa a fost realizat un vechi vis al oamenilor muncii de naționalitate maghiară, al celor care, cot la cot cu muncitorii români, au luat parte activă la lupta antifascistă și la reconstrucția țării.

Anii care au trecut au fost ani de muncă susținută, concretizată într-un număr impresionant de montări. Spectacole și creatori reprezentînd instituția s-au distins în confruntări de anvergură națională.

Afirmarea tinerilor actori este un rezultat al preocupării pentru înprospătarea ritmică a trupei cu absolvenți ai învățămîntului teatral, precum și al inițiativei

de a colabora cu numeroși regizori; viziuni creatoare și stiluri de lucru diferite s-au completat fericit, întru formarea unui bun, omogen nivel profesional.

Expresia modului cum teatrul își gîndește menirea este, firește, repertoriul; promovînd, cu precădere, dramaturgia inspirată din realitățile României socialiste, scena maghiară a reprezentat și numeroase opere clasice ale literaturii maghiare. Paralel cu montările de pe scena mare, teatrul desfășoară activități diverse, integrîndu-se climatului de efervescență culturală generat de Festivalul național „Cîntarea României”. Toate acestea se finalizează în relația cu publicul, care gustă diversitatea și caracterul accesibil al spectacolelor și, în același timp, apreciază seriozitatea și consecvența investiției culturale.

Armonioasa evoluție a teatrului, progresele și succesele sale stau mărturie aplicării în practică a principiilor politicii partidului nostru în problema națională; așa cum mărturie stă întreaga viață social-culturală a Timișoarei, oraș în care se exprimă artistic românii, maghiarii, germanii și sîrbii. Colectivele instituțiilor de spectacole (Teatrul Național, Opera Română, Teatrul Maghiar de Stat, Teatrul German de Stat) muncesc laolaltă. Conlucrarea noastră se traduce în relații artistice directe, în schimburi de idei, în acțiuni organizate în comun, în colaborarea forțelor actoricești și regizorale la spectacole. Nimic mai firesc — de vreme ce cu toții ne străduim pentru același scop.

Doina Popa